



Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten

Putten, 29 maart 2023

Aan: De Gemeenteraad van Putten

CC: College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Putten

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie Putten 2040

Geachte Gemeenteraad en College van B&W,

Hierbij ontvangt u de reactie van de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten (SNMP) op de door u vastgestelde Ontwerp Omgevingsvisie Putten 2040. Met herkenning en waardering hebben we het ontwerp gelezen, het vormt een goede basis voor het beleid in de komende jaren zoals dat hierna in een Omgevingsplan zal worden uitgewerkt.

Vanouds – intussen al 50 jaar - denkt de SNMP actief mee over natuur en milieu in onze gemeente, dus het zal u niet verbazen dat we een aantal aandachtspunten en opmerkingen hebben bij het Ontwerp Omgevingsplan. We zetten ze hieronder op een rij, zijn natuurlijk graag bereid om deze toe te lichten en actief mee te denken bij de implementatie van de Omgevingsvisie in de komende jaren.

We verwijzen naar de zienswijze van de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe die u dezer dagen heeft ontvangen. We onderschrijven hun zienswijze, herhalen hieronder niet wat reeds door hen is verwoord maar geven er aanvullingen op en leggen accenten vanuit onze expertise en ervaringen in Putten. We hanteren daarbij de volgorde uit het Omgevingsplan.

Schone Lucht Akkoord en WHO-normen voor luchtkwaliteit

Zienswijze: De SNMP bepleit om komende jaren in te zetten op aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord en om waar mogelijk de WHO-normen voor luchtkwaliteit te gaan hanteren.

Toelichting: De SNMP onderschrijft het streven op pagina 37 om, net als 90 andere gemeenten waaronder Nijkerk, Barneveld en Harderwijk, op korte termijn aan te sluiten bij het Schone Lucht Akkoord (www.schoneluchtakkoord.nl). Het toepassen van de relatief strenge WHO-normen voor luchtkwaliteit is niet verplicht, zoals correct op pagina 37 vermeld, maar kunnen wel als leidraad worden benut.

Putten bomendorp

Zienswijze: De SNMP bepleit extra aandacht voor het behoud en de versterking van de bomenstructuur in Putten en groen in het algemeen. Dat geldt zowel bij herinrichting, zoals komende jaren van het winkelcentrum, als bij de ontwikkeling van nieuwe woongebieden (Halvinkhuizen, Sligroterrein, Ambachtstraat) en bedrijventerreinen (Henslare). Zie ook de inbreng over Slim Bosbeheer van de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe. Het in 2022 vastgestelde recreatiezoneringsplan voor het Natura2000-gebied Veluwe omvat niet het Putterbos, dat is wel zeer wenselijk.

Toelichting: De SNMP onderschrijft de uitgangspunten op pagina 48 en 49 en zou deze graag concreter uitgewerkt zien. Het kappen van bomen met herplantplicht, zoals momenteel gebruikelijk, is onvoldoende om de natuurwaarde te behouden aangezien de nieuw te planten bomen doorgaans vele jaren nodig hebben om een vergelijkbare natuurwaarde te realiseren. Waar de aanleg van kabels conflicteert met bomen, kunnen de bomen als uitgangspunt worden genomen. Verdere stimulering van groen langs gevels en langs straten is waardevol.

Zie verder <https://www.natuurenmilieuputten.nl/bomen/>.

De Puttense sprengenbeken

Zienswijze: de SNMP bepleit het opwaarderen van het sprengenbeekstelsel Volenbeek, Groevenbeek en Schoonderbeek naar de HEN-status, i.p.v. de SED-status zoals nu op het kaartje op pagina 51 wordt vermeld. Dit sluit tevens aan bij hetgeen op de pagina's 18, 58 en 59 wordt gesteld over de cultuurhistorische waarde van de sprengenbeken en op pagina 68 over overlast en negatieve milieubelasting. Zie ook het Herstelprogramma Beken van de provincie.

Toelichting: De Puttense sprengenbeken zijn van groot regionaal belang op zowel ecologisch als cultuurhistorisch gebied. Deze sprengenbeken bevinden zich in Natura2000 gebied, en smelten uiteindelijk samen tot één beek (de Kronkel) die deels door het GNN/GO loopt en in het Natura2000 gebied Veluwerandmeren (Nuldernauw) uitkomt.¹ Op de natuurkaart van het Waterschap Vallei en Veluwe van januari 2016 was de volledige loop van zowel de Volenbeek als de Schoonderbeek ingetekend als een SED water. In het *Ontwerp Streekplanherziening Herbegrenzing EHS* van 13 februari 2008 was over de Volenbeek een Ecologische verbindingszone voorzien van het type das en kamsalamander. Begin deze eeuw heeft het stelsel met subsidie van de provincie Gelderland een opknopbeurt gehad en is een *Beheer en Onderhoudsplan* opgesteld. Destijds, bij de overdracht van het beheer aan het Waterschap, wilde de Provincie Gelderland de garantie hebben dat de beken goed werden onderhouden. Dit sluit nauw aan bij wat de Provincie Gelderland heeft beschreven in het *Regionaal waterprogramma 2021-2027*, zoals blijkt uit het volgende citaat uit paragraaf 3.26: "Deze voormalige HEN- en SED-wateren – natuurwateren genoemd - zijn wateren die van bijzondere waardevolle ecologische kwaliteit zijn. We beschermen deze natuurwateren vanuit het 'stand still-step forward'-principe. We willen dat de huidige kwaliteit behouden blijft en waar mogelijk ontwikkelen we de kwaliteit met aandacht voor behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden." In 2017 wijzigde het Waterschap Vallei en Veluwe de legger. Hierbij werd de A-status van de volledige loop van de sprengenbeken in stukken verdeeld en kreeg het gedeelte rond de bovenloop van de sprengen de C-status. De eigenaren kregen hiermee het beheer over beken die op dat moment nagenoeg het hele jaar droog stonden en waar - in de Volenbeek - inmiddels op diverse plaatsen een sliblaag van meer dan een meter was ontstaan. Als reden werd opgegeven dat het debiet van de beken te laag was. Over het feit dat het Waterschap al sinds 2002 geen grootschalig onderhoud meer had gepleegd aan de bovenloop van de Volenbeek en dat het naastgelegen Bosbad Putten veel meer grondwater onttrok dan vergund werd voorbijgegaan. Vrijwilligers van de SNMP hebben sinds 2017 zoveel en zover mogelijk het onderhoud van de Volenbeek voor hun rekening genomen. Eind oktober 2022 heeft de Gemeente Putten een groot gedeelte van de bovenloop van de Volenbeek grondig opgeschoond. Met behulp van rijplaten is de beek vanaf de sprengkop tot net voorbij het punt waarop deze met de Groevenbeek samenkomt zorgvuldig opgeschoond, wat resulteerde in een stromende en meanderende beek tot aan genoemd punt. Recent is het rapport *Hydrologisch onderzoek Volenbeek en Groevenbeek - resultaten na 2,5 jaar meten* verschenen, dat geschreven werd door Ir. Karel Hanhart van bureau Eelerwoude in opdracht van het Waterschap Vallei en Veluwe. Hierin bevestigt de schrijver de invloed van de grondwateronttrekkingen van het Bosbad. Verder doet hij in dit rapport o.a. een aanbeveling om het grondwater met name in het eerste gedeelte van de Volenbeek tussen de

¹ Zie ook <https://sprengenbeken.nl/bekenstelsel-volenbeek/#Schoonderbeek>

sprenghoofd en de brug langer vast te houden zodat ook de Groevenbeek hiervan kan profiteren. Genoemd rapport is op te vragen bij het Waterschap Vallei en Veluwe.

Duurzame Energie

Zienswijze: In aanvulling op hetgeen de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe bij paragraaf 3.3.5 stelt verwijzen we naar de recent door de SNMP opgestelde visie Duurzame Energie. Zie <https://www.natuurenmilieuputten.nl/themas/duurzame-energie/>. Extra aandacht is nodig voor duurzame opties in de buitengebieden.

Duurzaam Waterbeheer

Zienswijze: Zie hetgeen de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe bij paragraaf 3.3.4. hierover stelt. Het Herstelprogramma Beken van de provincie is hierbij van belang. Momenteel ontwikkelt de SNMP een visie Duurzaam Waterbeheer.

Toelichting, overgenomen uit de concept visie Duurzaam Waterbeheer: Het algemene uitgangspunt voor de SNMP is dat waterbesparing de basis is voor het waterbeheer. Water dat niet gebruikt wordt hoeft immers niet opgepompt en gezuiverd te worden. Met stip op 2 staat het vasthouden van water (buffering), door het afvoeren van water naar b.v. het randmeer te verminderen hebben we een buffer voor tijden van droogte.

Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Verminderen bestrating / verstening
- Regenafvoer afkoppelen van riolering
- Groene daken en wadi's
- Boomsoorten aanplanten die bestand zijn tegen droogte
- Voor afwatering niet het maaiveld verlagen. Water vasthouden in sloten en beken, dwarsgeultjes, aanpassen slootprofiel, meanderende beken.
- Beregening verminderen, geen beregening overdag.
- Verdere verduurzaming van het Bosbad, o.a. door alternatieven voor chloor te verkennen en afvalwater via de afvalwaterzuivering.

Zuidelijke ontsluitingsweg

Zienswijze: De SNMP adviseert om het kaartje op pagina 75 aan te vullen met informatie over beoogde / mogelijke voorkeurstraject voor de aansluiting op de Voorthuizerstraat en daar maximaal in te zetten op het sparen van natuurgebieden.

Toelichting: Op pagina 74 wordt vermeld dat in het kader van de ontwikkeling van Halvinkhuizen onderzoek is uitgevoerd naar ontsluitingsmogelijkheden voor de nieuwe woonwijk. De logische aansluiting van de zuidelijke ontsluitingsweg bij Henslare is in het kaartje aangegeven, de aansluiting aan de oostzijde is slechts globaal.

Biogas/vergisting

Zienswijze: Op pagina 89 wordt gesteld dat de opwerk van biogas wordt ondersteund; ook elders wordt biogas vermeld, zoals op pagina 26 en 54. De SNMP is van mening dat dit niet passend is in Putten.

Toelichting: Vergisting van mest levert nauwelijks energie op. Om deze reden wordt onder meer snijmais bijgevoegd. Deze snijmais kan dus niet dienen als veevoeder hetgeen betekent dat soja moet worden geïmporteerd uit Brazilië. Bovendien is gebleken dat biogas/vergisting fraudegevoelig is doordat er in de praktijk soms verboden stoffen bijgemengd worden. Alleen bioafvalstromen kunnen onder strenge regelgeving worden verwerkt. Grootschaligheid betekent veel transportbewegingen met als gevolg daarvan veel emissies.

Agrarisch buitengebied (paragraaf 4.2.4)

Zienswijze: De SNMP verwijst allereerst naar hetgeen de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe hierover schrijft naar aanleiding van paragraaf 3.3.7 over onder andere de agrifood sector en akkerranden. In aanvulling adviseert de SNMP hiermee ook rekening te houden bij de verstrekking van subsidie voor akkerranden; zie ter illustratie het artikel Bloemrijke Akkerranden in ons tijdschrift Natuurlijk Putten, jaargang 48, nummer 171 van oktober 2021.

Natuurlijke landschaps- en landgoederenzone (paragraaf 4.2.7)

Zienswijze: De SNMP wijst er op dat ook Landgoed Stormbroek aan de Husselsesteeg een landgoed is binnen de landgoederenzone. Nieuwe woningbouw is hier onwenselijk, dit zou vastgelegd moeten worden.

Toelichting: We onderschrijven paragraaf 4.2.7, naar aanleiding van de subparagraaf Cultureel en historisch (pagina 99) maar wijzen op een omissie.

Krachtighuizerheide

Zienswijze: De SNMP stelt voor om de tekst op pagina 106 nader uit te werken op basis van het definitieve ontwerpplan Krachtighuizerheide.

Toelichting: Het definitieve ontwerpplan Krachtighuizerheide is op 22 maart 2023 gepresenteerd en is zowel door de omwonenden als de SNMP positief ontvangen. Op deze manier wordt zorgvuldig met de heide omgegaan, versterken de twee vennen de natuurwaarden en wordt ervoor gezorgd dat er geen grootschalige recreatie op de heide zelf zal plaatsvinden.

Koudhoorn

Zienswijze: De SNMP wijst er, in aanvulling op wat reeds in de Ontwerp Omgevingsvisie staat, op dat veel percelen in Koudhoorn direct aan Natura2000-gebieden grenzen en bemesting van deze percelen grote schade kan toebrengen aan de zomereik en andere flora.

Regionale samenhang

Zienswijze: De natuur en het milieu in Putten kent uiteraard een nauwe samenhang met de ontwikkelingen in de buurgemeenten, met name Nijkerk, Ermelo en Barneveld. De SNMP adviseert om deze samenhang nadrukkelijker in de Omgevingsvisie uit te werken.

Toelichting: De gemeenten Putten en Nijkerk zijn landschappelijk met elkaar vervlochten en ze delen twee belangrijke landschappen en natuurrijke gebieden: de polder Arkemheen (Natura2000, weidevogelgebied, ganzenrustgebied, Nationaal landschap) en het landgoederen- en kampenlandschap ten zuiden daarvan. Het is zaak de bescherming van natuur en landschap in deze twee gemeenten goed op elkaar te laten aansluiten. Wij wijzen in dit verband op de landschapsindeling in het Nijkerkse 2^e Landschapsontwikkelingsplan (LOP2), tevens opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied 2017, laatstelijk gewijzigd en met Veegplan 2 vastgesteld op 30 mei 2022. De gemeenten Putten en Ermelo zijn eveneens landschappelijk met elkaar vervlochten, zowel aan de noordkant (Groevenbeekse heide en omgeving) als aan de oostkant van Putten (Putterbos, Speulderbos, Drie). De gemeenten Putten en Barneveld zijn landschappelijk met elkaar verbonden aan de zuidkant (Voorthuizen) en de oostkant van Putten (Garderen).

Implementatie van de Omgevingsvisie

Zienswijze: De SNMP onderschrijft het advies van de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe t.a.v. het opstellen van gebiedsprofielen en stelt haar expertise graag beschikbaar.

Toelichting: Zie de zienswijze van de Stichting Natuur- en Milieuzorg Noord West-Veluwe, pagina 2, over Werken met de Omgevingsvisie.

Wij zijn uiteraard bereid om een verdere schriftelijke of mondelinge toelichting te geven.
Namens de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten,
Aart van Dusschoten
Voorzitter

Folckerusstraat 18
3882 CI Putten
Telefoon: 06-44518173
Website: www.natuurenmilieuputten.nl
E-mail: natuurenmilieuputten@gmail.com
C.C.: avandusschoten@gmail.com